

Проект

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних операцій страховиків, що здійснюють страхування, інше, ніж страхування життя

Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних операцій страховиків, що здійснюють страхування, інше, ніж страхування життя (далі – Методичні рекомендації) розроблені відповідно до Законів України „Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, „Про страхування”, Положення про Державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України, затвердженого Указом Президента від 04.04.03 № 292, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів» від 17.08.02 №1211; Положень (стандартів) бухгалтерського обліку в Україні, Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (із змінами та доповненнями), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 21.12.99 за №892/4185 та 893/4186, Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів, якими представлені страхові резерви з видів страхування, інших, ніж страхування життя, затвердженого розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 08.10.09 №741, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18.11.09 за №1099/17115, Правил формування, обліку та розміщення страхових резервів за видами страхування, іншими, ніж страхування життя, затверджених розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.12.04 №3104, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 10.01.05 за №19/10299, а також інших нормативно-правових актів, які регламентують відносини, що виникають у сфері здійснення бухгалтерського обліку операцій страхової діяльності.

1. Загальні положення

1.1. Методичні рекомендації поширюються на фінансові установи, що є страховиками відповідно до діючого законодавства та які здійснюють страхову діяльність за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (далі – страховики).

1.2. Методичні рекомендації розроблені з метою забезпечення єдиного підходу до ведення страховиками бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

1.3. Облік господарських операцій страховиків здійснюється відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (далі – Інструкція) з урахуванням цих Методичних рекомендацій.

1.4. Для ведення бухгалтерського обліку страховики використовують План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій

підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 (далі – План рахунків). Страховикам рекомендується доповнювати План рахунків новими субрахунками відповідно до цих Методичних рекомендацій (Додаток).

1.5 Методичні рекомендації покликані забезпечити достатній об'єм інформації, яка необхідна для формування звітності, що подається страховиками до спеціального уповноваженого органу виконавчої влади у сфері регулювання ринків фінансових послуг.

2. Облік операцій страхування та перестраховання

2.1. Облік розрахунків зі страхувальниками за страховими платежами

Рахунок 76 "Страхові платежі" призначено для обліку страховиками надходжень страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) (далі – страхові платежі) за договорами страхування.

До рахунку 76 рекомендується відкривати додатково субрахунок 761 «Страхові платежі за договорами страхування», а також рахунки третього та четвертого порядків, наведені в Додатку до цих Методичних рекомендацій, що дозволяють здійснювати облік окремо за кожним видом страхування. Перелік видів страхування встановлюється страховиками в обліковій політиці з урахуванням законодавства та ділової практики.

За кредитом рахунку 76 відображається збільшення у страховика страхових платежів, за дебетом – зменшення страхових платежів страхувальнику в разі змін умов договору або повернення страхових платежів страхувальнику в разі дострокового припинення дії договору страхування.

Сума страхових платежів, що обліковується за кредитом рахунку 76 залежить від тривалості договору страхування. Нарахування страхових платежів за довгостроковим договором рекомендується здійснювати в тих періодах, коли вони належні до сплати згідно умов договору. Нарахування страхових платежів за короткостроковим договором рекомендується здійснюватися шляхом пропорційного визнання в періодах дії договору.

Договір страхування рекомендується вважати довгостроковим, якщо умови такого договору вказують на очікувану тривалість більше одного року (до таких відомостей може належати дата закінчення договору, нефіксований період дії, тип договору (наприклад колективний договір страхування здоров'я працівників установи), або певні положення договору (наприклад, обов'язковість поновлення, неможливість односторонньої зміни умов або дострокового розірвання зі сторони страховика ті ін.);

Договір страхування рекомендується вважати короткостроковим, якщо умови такого договору вказують на очікувану тривалість менше трьох років (до таких відомостей може належати дата закінчення договору, фіксований період дії, тип договору (наприклад договір страхування майна та відповідальності), або певні положення договору (наприклад, необов'язковість поновлення, можливість односторонньої зміни умов або дострокового розірвання зі сторони страховика ті ін..).

Щомісяця субрахунки рахунку 76 закриваються в кореспонденції з відповідними субрахунками за видами страхування субрахунку 703.01 „Зароблені страхові платежі” рахунку 70 „Доходи від реалізації”.

Для обліку розрахунків із вітчизняними та іноземними страхувальниками, в розрізі фізичних та юридичних осіб, в тому числі через страхових посередників, за страховими платежами призначено відповідні субрахунки рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Облік розрахунків із вітчизняними та іноземними страхувальниками за страховими платежами рекомендується здійснювати із розмежуванням безпосередніх розрахунків зі страхувальниками та розрахунків, що здійснюються через страхових посередників.

На субрахунку 362 «Розрахунки з іноземними покупцями» аналітичний облік операцій ведеться в національній валюті України та валюті згідно з договором страхування.

Сума нарахованих страхових платежів, що підлягають отриманню страховиком за договорами страхування, що набули чинності, відображається за дебетом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у кореспонденції з рахунком 76 «Страхові платежі».

Сума одержаних страхових платежів відображається за кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у кореспонденції з рахунками обліку грошових коштів.

Аналітичний облік розрахунків зі страхувальниками за страховими платежами ведеться окремо за кожним страхувальником, страховим агентом, брокером, за кожним укладеним договором страхування.

У разі отримання страховиком авансових страхових платежів (платежів за договорами, що не набули чинності) їх облік рекомендується здійснювати на рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунку 681 «Розрахунки за авансами одержаними», рахунку третього порядку 681.02 «Розрахунки за авансовими страховими платежами», окремо за платежами, отриманими в національній та іноземній валюті. З набуттям договором чинності сплачені за ним авансові платежі списується в кореспонденції з кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Інформацію щодо страхових платежів, призначення яких потребує з'ясування, рекомендується відображати на субрахунку 681.01 «Розрахунки за нез'ясованими страховими платежами» окремо за платежами, отриманими в національній та іноземній валюті. У разі ідентифікації платежу його сума списується в кореспонденції з кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» в межах страхових платежів за договорами, що набули чинності, або з кредитом субрахунку 681.02 «Розрахунки за авансовими страховими платежами» в межах страхових платежів за договорами, що не набули чинності.

У разі дострокового припинення дії договору страхування нарахування суми страхових платежів, що мають бути повернені страхувальнику, рекомендується здійснювати за кредитом відповідного субрахунку рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». За дебетом рахунку 76 „Страхові платежі” при цьому відображається зменшення в передбачених законодавством випадках величини страхових платежів, належних до повернення страхувальнику, на суму нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, та на величину фактичних виплат страхових сум та страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором

страхування. Виплата страхувальнику розрахованої суми страхових платежів відображається за дебетом відповідного субрахунку рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та кредитом рахунків грошових коштів.

Сума нормативних витрат на ведення справи, утримана страховиком відповідно до законодавства при достроковому припиненні дії договору страхування, а також величина фактично здійснених за цим договором страхових виплат (або їхня частина), що вираховуються із суми належних до повернення страхувальнику страхових платежів, вважаються доходом від страхової діяльності страховика. Їх облік рекомендується здійснювати на рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Нарахування суми повністю сплачених страхових платежів до повернення страхувальнику здійснюється за дебетом рахунку 761 «Страхові платежі за договорами страхування» та кредитом рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку розрахунків зі страхувальниками за страховими платежами, наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування страхових платежів за договором страхування, що набув чинності	361 362	761
2.	Отримання нарахованого страхового платежу	30 31	361 362
3.	Отримання нез'ясованого страхового платежу	30 31	681
4.	Отримання авансового страхового платежу	30 31	681
5.	Ідентифікація нез'ясованого страхового платежу	681	361 362 681
6.	Списання авансового страхового платежу	681	361 362
7.	Списання суми страхових платежів, нарахованих за чинними договорами страхування, на дохід від реалізації страхових послуг	761	703
<i>Дострокове припинення дії договору страхування</i>			
1.	Нарахування до повернення страхувальнику сплачених ним страхових платежів	761	361 362
2.	Виплата страхувальнику нарахованих до повернення страхових платежів	361 362	30 31

2.2. Облік розрахунків зі страховими посередниками за страховими платежами та комісійною винагородою

Облік розрахунків за страховими платежами, отриманими (нарахованими) за договорами страхування, укладеними за участю страхових посередників, здійснюється на відповідних відокремлених субрахунках рахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами», наведених у Додатку, призначених для окремого обліку розрахунків із вітчизняними та іноземними страхувальниками – фізичними та юридичними особами через страхових брокерів та агентів – юридичних осіб і страхових агентів – фізичних осіб з їх наступним обліком на відокремлених субрахунках рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками».

Аналітичний облік розрахунків за страховими платежами ведеться окремо за кожним брокером чи агентом за кожним укладеним договором страхування.

Відображення в обліку розрахунків зі страховими агентами за комісійною винагородою здійснюється відповідно до характеру правових взаємовідносин страховика і страхового агента.

Нарахування сум заробітної плати штатним працівникам страховика, що займаються збутом, рекомендується здійснювати за кредитом рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

Нарахування сум комісійної винагороди страховим агентам – фізичним особам за угодами цивільно-правового характеру рекомендується здійснювати за кредитом рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунку 685.08 «Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами» у кореспонденції з дебетом рахунку 93 «Витрати на збут», субрахунків 932.03 «Витрати на оплату праці вітчизняних страхових агентів – фізичних осіб за угодами цивільно-правового характеру» та 932.04 «Витрати на оплату праці іноземних страхових агентів – фізичних осіб за угодами цивільно-правового характеру».

Нарахування сум комісійної винагороди страховим агентам – юридичним особам рекомендується здійснювати за кредитом рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунків 685.08 «Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами» в кореспонденції з дебетом рахунку 93 «Витрати на збут», субрахунку 935.02 «Комісійна винагорода страховим агентам – юридичним особам», окремо по вітчизняних та іноземних юридичних особах.

Виплата комісійної винагороди страховим агентам здійснюється за дебетом рахунків обліку розрахунків зі страховими агентами та кредитом рахунків обліку грошових коштів.

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку розрахунків зі страховими посередниками за страховими платежами та комісійною винагородою, наведено в таблиці 2.

Таблиця 2

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування сум страхових платежів, належних до отримання у поточному місяці через страхових посередників	685	361 362
2.	Нарахування сум страхових платежів, належних до сплати в поточному місяці за договорами, укладеними за участю страхових посередників	361 362	685
3.	Надходження страхових платежів від страхових посередників	30 31	685
4.	Віднесення отриманих страхових платежів на договори, укладені за участю страхових посередників	685	361 362
5.	Нарахування заробітної плати штатним працівникам страховика, що займаються збутом	932	66
6.	Нарахування сум комісійної винагороди страховим посередникам	932 935	685
7.	Виплата комісійної винагороди страховим агентам	66 685	30 31

2.3. Облік операцій перестраховання

2.3.1. Облік операцій страховика, що отримує в перестраховання ризик виконання частини зобов'язань іншого страховика

Облік страхових платежів, отриманих за договорами перестраховання, здійснюється страховиком на рахунку 76 «Страхові платежі».

До рахунку 76 рекомендується відкривати додатково субрахунок 762 «Страхові платежі за договорами перестраховання».

Облік розрахунків із перестраховальниками за частками страхових платежів, належних страховику (перестраховику) за договорами перестраховання, рекомендується здійснювати на субрахунках 361.03 «Розрахунки за перестраховими платежами з вітчизняними перестраховальниками» та 362.03 «Розрахунки за перестраховими платежами з іноземними перестраховальниками» рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» з розмежуванням безпосередніх розрахунків із перестраховальниками та розрахунків, що здійснюються за посередництвом перестрахових брокерів (Додаток).

За дебетом субрахунків 361.03 та 362.03 відображається нарахування часток страхових платежів, належних до сплати перестраховальником (перестраховим брокером) за договорами перестраховання, у кореспонденції з кредитом рахунку 76 «Страхові платежі», субрахунку 762 «Страхові платежі за договорами перестраховання».

За кредитом субрахунків 361.03 та 362.03 обліковуються суми надходжень часток платежів від перестраховальників (перестрахових брокерів) у кореспонденції з дебетом рахунків грошових коштів.

У разі дострокового припинення дії договору перестраховання нарахування суми страхових платежів, що належить до повернення перестраховальнику (перестраховому брокеру), рекомендується здійснювати за кредитом субрахунків 361.03 та 362.03 рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». За дебетом рахунку 76 «Страхові платежі» при цьому відображається зменшення в передбачених законодавством випадках величини страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику (перестраховому брокеру), на суму нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку тарифу за даним договором перестраховання, та на величину фактичних виплат страхових сум та страхового відшкодування, що були здійснені за цим договором. Виплата перестраховальнику (перестраховому брокеру) розрахованої суми страхових платежів відображається за дебетом відповідного субрахунку рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках».

Розмір і порядок розрахунку сум, належних до виплати перестраховальнику у разі дострокового припинення дії договору перестраховання визначається договором.

Розрахунки з перестраховальниками за комісійною винагородою, належною їм за передачу ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у перестраховання іншому страховику, рекомендується обліковувати на рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», субрахунку 685.10 «Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховальниками» з розмежуванням розрахунків безпосередньо з

вітчизняними та іноземними перестраховальниками, а також розрахунків за посередництвом перестрахових брокерів.

За кредитом відповідного субрахунку 685.10 відображаються суми нарахованої комісійної винагороди перестраховальнику за передачу ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у перестраховання в кореспонденції з рахунком 93 «Витрати на збут», субрахунком 935.03 «Комісійна винагорода перестраховальникам» окремо щодо вітчизняних та іноземних перестраховальників.

За дебетом відповідного субрахунку 685.10 відображається виплата нарахованої комісійної винагороди в кореспонденції з рахунком 31 «Рахунки в банках».

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку перестраховиком операцій перестраховання, наведено в таблиці 3.

Таблиця 3

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування страхових платежів, належних до сплати перестраховальником (перестраховим брокером) за договором перестраховання	361 362	762
2.	Надходження страхових платежів від перестраховальника (перестрахового брокера)	31	361 362
3.	Нарахування комісійної винагороди перестраховальнику за передачу ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником у перестраховання іншому страховику на підставі договору перестраховання	935	685
4.	Виплата комісійної винагороди перестраховальнику	685	31
5.	Зменшення суми страхового платежу, належного до отримання від перестраховальника, на величину нарахованої йому комісійної винагороди	685	361 362
<i>Дострокове припинення дії договору перестраховання</i>			
1.	Нарахування до повернення страхових платежів за період, що залишився до закінчення дії договору перестраховання та нарахування до повернення повністю сплачених страхових платежів за договором перестраховання, дія якого припиняється	762	361 362
2.	Виплата перестраховальнику нарахованих до повернення страхових платежів	361 362	31

2.3.2. Облік операцій страховика, що передає ризик виконання частини своїх зобов'язань перед страхувальником у перестраховання іншому страховику

Облік розрахунків зі страховиками, яким передано ризики виконання частини зобов'язань перед страхувальниками у перестраховання (перестраховиками), за належними їм частками страхових платежів рекомендується здійснювати за допомогою рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» у розрізі субрахунків, наведених у Додатку, з відокремленням вітчизняних та іноземних перестраховиків, а також безпосередніх розрахунків із перестраховиками та розрахунків, що здійснюються за посередництвом перестрахових брокерів.

Нарахування належних перестраховику часток страхових платежів за ризиками, переданими в перестраховання, відображається за кредитом рахунків 631.01 «Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами» та 632.01 «Розрахунки з іноземними перестраховиками за страховими платежами» у кореспонденції з дебетом субрахунку 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Виплата нарахованих перестраховику часток страхових платежів обліковується за дебетом рахунків 631.01 та 632.01 у кореспонденції з кредитом рахунку 31 «Рахунки в банках».

Інформація про частки страхових платежів, нараховані (належні) перестраховикам за договорами перестраховування, узагальнюється страховиком, що передав ризик виконання частини своїх обов'язків у перестраховування, на субрахунку 705 «Перестраховування» рахунку 70 «Доходи від реалізації» за окремими видами страхування (Додаток).

У разі дострокового припинення договору перестраховування страхові платежі, належні до повернення перестраховиком у сумі, розрахованій виходячи з умов дострокового припинення договору перестраховування, відображаються за дебетом рахунків 631.01 «Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами» та 632.01 «Розрахунки з іноземними перестраховиками за страховими платежами» та кредитом рахунку 705 «Перестраховування» рахунку 70 «Доходи від реалізації» за окремими видами страхування (Додаток).

За дебетом субрахунку 705 відображаються суми частин страхових платежів, що належать перестраховикам у звітному періоді за договорами перестраховування, за кредитом – частини страхових платежів, що повертаються перестраховиками в разі дострокового припинення дії договору перестраховування.

Аналітичний облік часток страхових платежів, переданих у перестраховування, здійснюється окремо за кожним перестраховиком та перестраховим брокером, за кожним договором перестраховування.

У кінці місяця кредитове сальдо рахунку 705 «Перестраховування» (у разі його виникнення) списується в кредит субрахунку 703.01 «Зароблені страхові платежі», збільшуючи або зменшуючи суму доходу страховика від страхової діяльності.

Надходження від перестраховика нарахованої до повернення суми страхових платежів зазначається за кредитом рахунків 631.01 та 632.01 у кореспонденції з дебетом рахунку 31 «Рахунки в банках».

Комісійну винагороду, належну до отримання перестраховальником за передачу в перестраховування ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальниками, рекомендується обліковувати за кредитом субрахунку 719.02 «Комісійна винагорода за перестраховування» рахунку 71 «Інший операційний дохід» та дебетом субрахунку 377.02 «Розрахунки з перестраховиками за комісійною винагородою» рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами» окремо по вітчизняних та іноземних перестраховиках, а також з розмежуванням розрахунків, що здійснюються безпосередньо з перестраховиками, та розрахунків за посередництвом перестрахових брокерів.

За кредитом субрахунку 377.02 відображається отримання перестраховальником належної йому комісійної винагороди в кореспонденції з рахунком 31 «Рахунки в банках».

Нарахування комісійної винагороди перестраховому брокеру за надані послуги щодо передачі ризиків у перестраховування страховику (перестраховальнику) рекомендується здійснювати окремо щодо вітчизняних та іноземних перестрахових брокерів за кредитом субрахунків 685.09 «Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховими брокерами» рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями» та дебетом

субрахунку 935.04 «Комісійна винагорода перестраховим брокерам» рахунку 93 «Витрати на збут».

Виплата комісійної винагороди перестраховому брокеру відображається за дебетом рахунку 685.09.

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку перестраховальником операцій перестрахування, наведено в таблиці 4.

Таблиця 4

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування частини страхових платежів, належної до сплати перестраховику за договором перестрахування	705	631 632
2.	Нарахування частини страхових платежів, належної до сплати через перестрахового брокера	705	631 632
3.	Виплата перестраховику належної йому частини страхових платежів	631 632	31
4.	Виплата перестраховому брокеру належної йому частини страхових платежів	631 632	31
5.	Нарахування до сплати перестраховиком комісійної винагороди за передачу ризиків у перестрахування на підставі договору	377	719
6.	Надходження комісійної винагороди від перестраховика	31	377
7.	Утримання комісійної винагороди із суми страхового платежу, належної до виплати перестраховику	631 632	377
8.	Нарахування комісійної винагороди перестраховому брокеру	935	685
9.	Виплата комісійної винагороди перестраховому брокеру	685	31
10.	Нарахування до повернення перестраховиком (перестраховим брокером) страхових платежів у разі дострокового припинення дії договору перестрахування	631 632	705
11.	Надходження суми страхових платежів, належних до отримання від перестраховика (перестрахового брокера) у разі дострокового припинення дії договору перестрахування	31	631 632
12.	Списання в кінці місяця дебетового сальдо субрахунку 705 на зменшення суми доходу від страхової діяльності	703	705
13.	Списання в кінці місяця кредитового сальдо субрахунку 705 на збільшення суми доходу від страхової діяльності	705	703

2.4. Облік розрахунків за страховими та перестраховими виплатами

Узагальнення інформації про виплату страхових сум та страхових відшкодувань за умовами договору страхування (перестрахування) при настанні страхового випадку здійснюється страховиками на рахунку 90 „Собівартість реалізації”, субрахунку 904 „Страхові виплати”.

До субрахунку 904 рекомендується відкривати такі рахунки третього порядку:

904.01 „Страхові виплати за договорами страхування”

904.02 „Страхові виплати за договорами перестрахування”

З метою обліку страхових виплат окремо за кожним видом страхування рекомендується відкривати рахунки третього та четвертого порядків, наведені в Додатку.

За дебетом рахунку 904 „Страхові виплати” відображаються суми страхових виплат, належні до сплати страхувальникам (перестраховальникам) за результатами настання

страхових випадків відповідно до договорів страхування (перестраховання), за кредитом – списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 „Фінансові результати”.

Для обліку розрахунків зі страхувальниками за страховими виплатами рекомендується використовувати рахунок 68 „Розрахунки за іншими операціями”, субрахунок 685 „Розрахунки з іншими кредиторами” із застосуванням таких рахунків третього порядку:

685.01 „Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами”;

685.02 „Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами”;

685.03 „Розрахунки за страховими виплатами з іноземними юридичними особами”;

685.04 „Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами”.

У межах зазначених рахунків окремо обліковуються розрахунки зі страхувальниками або вигодонабувачами безпосередньо та через страхових агентів, страхових брокерів, а також розрахунки шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб (юридичних або фізичних), із використанням рахунків четвертого порядку, наведених у Додатку.

Нарахування сум, належних до виплати страхувальнику в результаті настання страхового випадку, здійснюється за кредитом відповідних субрахунків рахунку 685 „Розрахунки з іншими кредиторами” та дебетом субрахунку 904.01 „Страхові виплати за договорами страхування” рахунку 90 „Собівартість реалізації”.

Розрахунки з перестраховальниками за належними їм виплатами згідно з договорами перестраховання в разі настання страхового випадку рекомендується здійснювати на субрахунку 685 „Розрахунки з іншими кредиторами” з відкриттям таких рахунків третього порядку:

685.05 „Розрахунки за перестраховими виплатами з вітчизняними перестраховальниками”;

685.06 „Розрахунки за перестраховими виплатами з іноземними перестраховальниками”.

Облік на зазначених рахунках здійснюється в розрізі розрахунків безпосередньо з перестраховальниками та розрахунків через перестрахових брокерів за допомогою рахунків четвертого порядку, наведених у Додатку.

Нарахування сум страхових виплат, належних до сплати перестраховальнику, здійснюється за кредитом рахунків 685.05 і 685.06 та дебетом рахунку 904.02 „Страхові виплати за договорами перестраховання”.

Облік розрахунків із перестраховиками щодо їхньої частини в страхових виплатах за договорами перестраховання при настанні страхового випадку рекомендується здійснювати на рахунку 37 „Розрахунки з різними дебіторами”, субрахунку 377.01 „Розрахунки з перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах”. Окремо обліковуються розрахунки безпосередньо з вітчизняними та іноземними перестраховиками, а також розрахунки за посередництвом перестрахових брокерів.

Нарахування суми, належної до отримання від перестраховика, здійснюється за дебетом субрахунку 377.01 „Розрахунки з перестраховиками щодо їхньої частки в страхових виплатах” та кредитом субрахунку 719 „Частки страхових виплат, належні до сплати перестраховиками” рахунку 71 „Інший операційний дохід”.

Розрахунки за правом вимоги з особою, відповідальною за заподіяний збиток, рекомендується обліковувати на рахунку 37 „Розрахунки з різними дебіторами”, субрахунку 377.03 „Розрахунки з особами, відповідальними за заподіяні збитки, за відшкодуванням здійснених страхових виплат”, окремо щодо вітчизняних та іноземних юридичних та фізичних осіб. Нарахована сума відшкодування відображається за дебетом рахунку 377.03 „Розрахунки з особами, відповідальними за заподіяні збитки, за відшкодуванням здійснених страхових виплат” та кредитом рахунку 71 „Інший операційний дохід”, субрахунку 719.04 „Суми, належні до отримання за правом вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток”. Отримання належного відшкодування відображається за дебетом рахунків грошових коштів та кредитом рахунку 377.03 „Розрахунки з особами, відповідальними за заподіяні збитки, за відшкодуванням здійснених страхових виплат”.

Розрахунки з перестраховиками щодо повернення частини відшкодованих ними сум внаслідок отримання відшкодувань від осіб, відповідальних за заподіяні збитки, рекомендується обліковувати за допомогою рахунку третього порядку 685.07 «Розрахунки з перестраховиками за поверненням частини здійснених перестрахових виплат, відшкодованих особами, відповідальними за заподіяні збитки» субрахунку 685 «Розрахунки з іншими кредиторами» рахунку 68 «Розрахунки за іншими операціями», окремо щодо вітчизняних та іноземних перестраховиків (Додаток).

За кредитом рахунку 685.07 відображається нарахування сум, що підлягають поверненню перестраховикам, у кореспонденції з дебетом субрахунку 949.03 «Повернення перестраховикам частини сум, отриманих за результатами реалізації прав вимоги від осіб, відповідальних за заподіяні збитки» рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

За дебетом рахунку 685.07 обліковується виплата нарахованих сум перестраховикам.

Облік розрахунків із перестраховальниками за поверненням частини здійснених раніше перестрахових виплат, отриманої ними внаслідок реалізації прав вимоги від осіб, відповідальних за заподіяні збитки, здійснюється перестраховиком на рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами», субрахунку 377.04 «Розрахунки з перестраховальниками за поверненням частини здійснених перестрахових виплат, відшкодованих особами, відповідальними за заподіяні збитки» у розрізі вітчизняних та іноземних перестраховальників відповідно до Додатка.

Суми, належні до отримання від перестраховальника, нараховуються за дебетом рахунку 377.04 у кореспонденції з кредитом субрахунку 719.05 «Частки від сум, належних до сплати перестраховальником внаслідок реалізації права вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток» рахунку 71 «Інший операційний дохід».

За кредитом рахунку 377.04 відображається погашення дебіторської заборгованості в кореспонденції з рахунком 31 «Рахунки в банках».

Кореспонденцію рахунків, що застосовуються для обліку розрахунків за страховими та перестраховими виплатами, наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Нарахування суми страхових виплат страхувальнику за договором страхування в межах страхової суми при настанні страхового випадку	904	685
2.	Нарахування суми страхових виплат, належної до сплати перестраховальнику за договором перестрахування при настанні страхового випадку	904	685
3.	Перерахування (сплата) страхових виплат страхувальнику (перестраховальнику)	685	30 31
4.	Нарахування до сплати перестраховиком відповідної частки у виплатах страхових сум (страхових відшкодувань) за договором перестрахування	377	719
5.	Нарахування суми, належної до отримання за правом вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток	377	719
6.	Надходження нарахованої дебіторської заборгованості	30 31	377
7.	Нарахування до повернення перестраховику частини відшкодованої ним суми внаслідок отримання відшкодування від особи, відповідальної за заподіяний збиток	949	685
8.	Виплата нарахованої суми перестраховику	685	31
9.	Нарахування належних до отримання від перестраховальника сум внаслідок отримання ним відшкодування від особи, відповідальної за заподіяний збиток	377	719
10.	Отримання нарахованої суми від перестраховальника	31	377

3. Облік формування та розміщення технічних резервів

3.1. Облік формування технічних резервів

Для узагальнення страховиками інформації про рух коштів технічних резервів Планом рахунків передбачено рахунок 49 «Страхові резерви», який ведеться в розрізі таких субрахунків:

- 491 «Технічні резерви»;
- 493 «Частка перестраховиків у технічних резервах»;
- 495 «Результат зміни технічних резервів».

На субрахунках 491, 493, 495 узагальнюється інформація про стан і рух коштів резервів незароблених премій та інших технічних резервів з урахуванням структури страхового платежу, визначеної правилами (договором) страхування при розрахунку тарифної ставки.

Технічні резерви обліковуються на субрахунку 491 «Технічні резерви». Рахунки третього та четвертого порядків, що рекомендується відкривати до субрахунку 491, наведені в Додатку.

Частки перестраховиків у відповідних технічних резервах за видами страхування обліковуються на субрахунку 493 «Частка перестраховиків у технічних резервах» у розрізі рекомендованих субрахунків, наведених у Додатку.

Результати зміни технічних резервів обліковуються на субрахунку 495 «Результат зміни технічних резервів» у розрізі рекомендованих субрахунків, наведених у Додатку.

3.1.1. Відображення сум технічних резервів та часток перестраховиків у цих резервах

Суми технічних резервів за видами страхування та часток перестраховиків у цих резервах станом на кожен день відображаються на субрахунках з урахуванням структури страхового платежу, визначеної правилами (договором) страхування при розрахунку страхового тарифу.

Станом на кінець першого дня поточного облікового періоду:

Обчислена станом на кінець першого дня поточного періоду сума технічних резервів відображається за кредитом субрахунків обліку технічних резервів і дебетом субрахунків обліку результатів змін цих технічних резервів.

За дебетом субрахунків обліку технічних резервів відображається сума технічних резервів станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду (минулої розрахункової дати) в кореспонденції з відповідними субрахунками обліку результатів змін технічних резервів. У разі, якщо діяльність страховика починається з першого дня поточного облікового періоду, зазначена сума технічних резервів відображається станом на початок першого дня поточного облікового періоду..

Обчислена станом на кінець першого дня поточного облікового періоду. сума часток перестраховиків у технічних резервах відображається за дебетом субрахунків обліку часток перестраховиків у технічних резервах і кредитом субрахунків обліку результатів змін цих технічних резервів.

За кредитом субрахунків обліку часток перестраховиків у технічних резервах відображається сума часток перестраховиків у технічних резервах станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду (минулої розрахункової дати) в кореспонденції з відповідними субрахунками обліку результатів змін цих технічних резервів.

У разі, якщо страхова діяльність страховика починається в середині поточного місяця облікового періоду, першим днем поточного облікового періоду є день початку такої діяльності.

Станом на кінець поточного (іншого, ніж перший) дня поточного облікового періоду:

Обчислена станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду сума технічних резервів відображається за кредитом субрахунків обліку технічних резервів і дебетом субрахунків обліку результатів змін цих технічних резервів способом сторно на величину суми технічних резервів станом на кінець попереднього дня поточного облікового періоду та одночасного зазначення суми технічних резервів станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду.

Обчислена станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду сума часток перестраховиків у технічних резервах відображається за дебетом субрахунків обліку часток перестраховиків у технічних резервах і кредитом субрахунків обліку результатів змін цих технічних резервів способом сторно на величину суми часток перестраховиків у

технічних резервах станом на кінець попереднього дня звітного облікового періоду та одночасного зазначення суми часток перестраховиків у технічних резервах станом на кінець поточного дня поточного облікового періоду.

Щомісяця сальдо субрахунків обліку результатів змін технічних резервів, за винятком результату зміни резерву незароблених премій, списується в порядку закриття в кореспонденції з кредитом відповідних субрахунків рахунку 719.06 «Результат зміни технічних резервів, інших, ніж резерв незароблених премій» субрахунку 719 „Інші доходи від операційної діяльності” рахунку 71 «Інший операційний дохід», або дебетом відповідних субрахунків рахунку третього порядку 949.02 «Відрахування в страхові резерви, інші, ніж резерв незароблених премій» субрахунку 949 „Інші витрати операційної діяльності” рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

3.1.2. Кореспонденція рахунків обліку формування технічних резервів

Рахунок 49 „Страхові резерви” кореспондує за дебетом з кредитом рахунків:

49 „Страхові резерви”

70 „Доходи від реалізації”

71 „Інший операційний дохід”

за кредитом з дебетом рахунків:

49 „Страхові резерви”

70 „Доходи від реалізації”

94 „Інші витрати операційної діяльності”

Таблиця 6

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Відображення обчисленої станом на кінець першого дня поточного облікового періоду суми технічних резервів	495	491
2.	Відображення обчисленої станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду суми технічних резервів	491	495
3.	Відображення обчисленої станом на кінець поточного (іншого, ніж перший) дня поточного облікового періоду суми технічних резервів способом сторно на величину суми на кінець попереднього дня та одночасного зазначення суми на кінець поточного дня	495	491
4.	Відображення обчисленої станом на кінець першого дня поточного облікового періоду частки перестраховиків у сумі технічних резервів	493	495
5.	Відображення обчисленої станом на кінець останнього дня попереднього облікового періоду частки перестраховиків у сумі технічних резервів	495	493
6.	Відображення обчисленої станом на кінець поточного (іншого, ніж перший) дня поточного облікового періоду частки перестраховиків у сумі технічних резервів способом сторно на величину суми на кінець попереднього дня та одночасного зазначення суми на кінець поточного дня	493	495
7.	Списання результату зміни (зменшення) резерву незароблених премій на доходи від реалізації страхових послуг	495	703

8.	Списання результату зміни (збільшення) резерву незароблених премій на доходи від реалізації страхових послуг	703	495
9.	Списання кредитового сальдо субрахунків обліку результатів змін технічних резервів, крім резерву незароблених премій, на інші доходи від операційної діяльності	495	719
10.	Списання дебетового сальдо субрахунків обліку результатів змін технічних резервів, крім резерву незароблених премій, на інші витрати операційної діяльності	949	495

3.2. Облік активів страховика

3.2.1 Грошові кошти на поточному рахунку

Оскільки страхові резерви утворюються в тих валютах, в яких страховики несуть відповідальність за своїми страховими зобов'язаннями, представлення цих резервів здійснюється коштами на поточних рахунках страховика, які обліковуються відповідно на субрахунках 311 «Поточні рахунки в національній валюті» та 312 «Поточні рахунки в іноземній валюті» рахунку 31 «Рахунки в банках».

3.2.2 Банківські вклади (депозити) та валютні вкладення згідно з валютою страхування

Бухгалтерський облік валютних вкладень та банківських депозитів (депозитних сертифікатів) строком до 1 року та поточної частини депозитних коштів та валютних вкладень, здійснених на строк більше 1 року здійснюється на рахунку 35 «Поточні інвестиції», субрахунку 351 «Еквіваленти грошових коштів» у розрізі рахунків третього порядку:

351.01 «Еквіваленти грошових коштів у національній валюті»;

351.02 «Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті».

Облік депозитних коштів та валютних вкладень, здійснених на строк більше 1 року, ведеться за допомогою рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», субрахунку 184 «Інші необоротні активи» у розрізі рахунків третього порядку:

184.01 «Довгострокові вклади в національній валюті»;

184.02 «Довгострокові вклади в іноземній валюті».

Облік депозитних коштів та валютних вкладень, здійснених на строк більше 1 року, що розміщуються під відсоток, нижчий ніж пропонується на ринку з урахуванням ризикової стратегії страховика слід відображати в обліку по дисконтованій сумі. Факторами, що вказуються на необхідність дисконтування є розміщення під відсоток, нижчий за рівень інфляції тієї валюти, в якій відбувається вкладення або значна різниця (більше 5 процентних пунктів) між відсотком, за яким відбувається розміщення, та середньозваженим відсотком розміщення інших банківських вкладів страховика у відповідній валюті. Дисконтування не здійснюється, якщо різниця між номінальною сумою депозитних коштів та дисконтованою сумою несуттєва (менше 5 % номінальної суми). Різниця між номінальною і поточною (дисконтованою) сумою банківських вкладів

списується на дебет субрахунку 952 «Інші фінансові витрати» рахунку 95 «Фінансові витрати» у розрізі рахунків третього порядку:

952.01 «Збитки від розміщення банківських вкладів в національній валюті»;
952.02 «Збитки від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті».

В наступному обліковому періоді амортизація дисконту розраховується на основі методу ефективної ставки відсотка за мінусом сплачених процентів і обліковується за дебетом відповідних субрахунків рахунку 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи» та кредитом субрахунку 733 «Інші доходи від фінансових операцій» рахунку 73 «Інші фінансові доходи» у розрізі рахунків третього порядку:

733.01 «Доходи від розміщення банківських вкладів в національній валюті»;
733.02 «Доходи від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті».

Облік депозитних коштів та валютних вкладень, стосовно яких є факти щодо неповного та/або невчасного виконання банком договірних зобов'язань (наприклад, введення тимчасової адміністрації, не виплата процентів ітд.), ведеться на субрахунку 377.04 «Банківські вклади, що мають ознаки знецінення» рахунку 377 «Розрахунки з різними дебіторами», у розрізі рахунків третього порядку:

377.04.1 «Банківські вклади в національній валюті, що мають ознаки знецінення»;
377.04.2 «Банківські вклади в іноземній валюті, що мають ознаки знецінення».

На банківські вклади, що мають ознаки знецінення, по кредиту нараховується резерв сумнівних боргів на відповідні субрахунки четвертого порядку рахунку 381 «Резерв сумнівних боргів на банківські вклади, що мають ознаки знецінення», наведених у Додатку в кореспонденції з дебетом відповідних субрахунків четвертого порядку рахунку 972 «Втрати від зменшення корисності активів», наведених у Додатку. Рекомендований обсяг резерву сумнівних боргів має становити не менше ніж 25% банківських вкладів, що мають ознаки знецінення у відповідній валюті на певну дату. Методика та порядок розрахунку резерву сумнівних боргів встановлюється страховиками в обліковій політиці.

3.2.3 Нерухоме майно

Інформація щодо нерухомого майна обліковується страховиком на відповідних субрахунках рахунку 10 «Основні засоби». Інвестиційне нерухоме майно (інвестиційна нерухомість), що приймається для представлення страхових резервів, обліковується за справедливою вартістю.

3.2.4 Акції, облігації, іпотечні сертифікати, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Ка-бінетом Міністрів України

Формування в бухгалтерському обліку інформації про цінні папери здійснюється відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 26.04.2000р. № 91, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.05.2000р. за № 284/4505 (далі – П(С)БО 12), а також Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001р. № 559, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.12.2001р. за № 1050/6241 (далі – П(С)БО 13) та інших нормативно-правових актів.

Ведення бухгалтерського обліку довгострокових вкладень у цінні папери інших підприємств, облігації державних та місцевих позик, статутний капітал інших вітчизняних та іноземних підприємств здійснюється за допомогою відповідних субрахунків рахунку 14 «Довгострокові фінансові інвестиції». Аналітичний облік довгострокових фінансових вкладень ведеться за видами фінансових інвестицій та об'єктами інвестування.

Облік короткострокових високоліквідних фінансових інвестицій, що відповідають визначенню еквівалентів грошових коштів, та інших поточних фінансових інвестицій здійснюється на відповідних субрахунках рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції», при цьому фінансові інвестиції на території України та за кордоном обліковуються окремо. Аналітичний облік ведеться за видами фінансових інвестицій.

Акції, облігації, іпотечні сертифікати, цінні папери, що емітуються державою та інвестиції в економіку України за напрямами, визначеними Кабінетом Міністрів України, обліковуються за балансовою вартістю. Балансова вартість акцій, облігацій та інших фінансових інвестицій визначається відповідно до П(С)БО 12 та П(С)БО 13.

Статтею 15 П(С)БО 13 передбачена можливість визнання фінансових активів, придбаних у результаті систематичних операцій, або на дату укладення контракту, або на дату його виконання. Страховикам, що використовують фінансові активи для представлення коштів технічних резервів, рекомендується використовувати метод визнання фінансових активів, придбаних у результаті систематичних операцій, на дату укладення контракту.

Обраний метод визнання фінансових активів, придбаних у результаті систематичних операцій, розкривається страховиком у примітках до фінансової звітності як складова частина облікової політики підприємства.

3.2.5 Права вимоги до пере страховиків

Права вимоги до перестраховиків визначаються як сума частин їхніх зобов'язань в технічних резервах, що відображені на субрахунку 493 «Частка перестраховиків у технічних резервах» рахунку 49 «Страхові резерви».

3.2.6 Банківські метали

Бухгалтерський облік банківських металів здійснюється страховиком за допомогою таких субрахунків:

314.01 «Поточні рахунки в банківських металах» (щодо поточних рахунків у банківських металах);

351.3 «Еквіваленти грошових коштів в банківських металах» (щодо вкладних (депозитних) рахунків у банківських металах строком до 1 року);

181.03 «Довгострокові вклади в банківських металах» (щодо вкладних (депозитних) рахунків у банківських металах строком більше 1 року).

Облік вкладів в банківських металах, стосовно яких є факти щодо неповного та/або невчасного виконання банком договірних зобов'язань (наприклад, введення тимчасової

адміністрації, не виплата процентів і т.д.), ведеться на субрахунок 377.04.3 «Банківські вклади, що мають ознаки знецінення» рахунку 377 «Розрахунки з різними дебіторами».

На депозитні вклади у банківські метали, що мають ознаки знецінення, по кредиту нараховується резерв сумнівних боргів на субрахунок 381.03 «Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в банківських металах, що мають ознаки знецінення» рахунку 381 «Резерв сумнівних боргів» в кореспонденції з дебетом субрахунку 972.03 «Втрати від знецінення банківських вкладів в банківських металах» 972 «Втрати від зменшення корисності активів. Рекомендований обсяг резерву сумнівних боргів має становити не менше ніж 25% банківських вкладів, що мають ознаки знецінення у відповідній валюті на певну дату. Методика та порядок розрахунку резерву сумнівних боргів встановлюється страховиками в обліковій політиці.

3.2.7 Готівка в касі

Готівка в касі страховика обліковується на рахунку 30 «Каса» та може представляти кошти технічних резервів лише в межах встановленого ліміту залишків каси.

4. Облік фінансових результатів діяльності страховика

Формування та надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки і збитки від діяльності підприємства за звітний період здійснюється за допомогою Звіту про фінансові результати, зміст, форма, та загальні вимоги до розкриття статей якого визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 3, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. № 87 та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 21.06.99 р. за № 397/3690 (далі – П(С)БО № 3).

Фінансовий результат діяльності страховика визначається шляхом порівняння суми отриманих доходів із величиною пов'язаних із ними витрат.

Критерії визнання в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» (далі – П(С)БО № 15).

Критерії визнання в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства визначаються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» (далі – П(С)БО № 16).

Для обліку й узагальнення інформації про фінансові результати діяльності страховика призначено рахунок 79 «Фінансові результати».

За кредитом рахунку 79 відображаються суми в порядку закриття рахунків обліку доходів, за дебетом – суми в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також належна сума нарахованого податку на прибуток.

Облік фінансових результатів здійснюється в розрізі таких субрахунків:

791 «Результат операційної діяльності»;

792 «Результат фінансових операцій»;

793 «Результат іншої звичайної діяльності»;

794 «Результат надзвичайних подій».

4.1. Облік результату операційної діяльності

Облік результатів операційної діяльності здійснюється за допомогою субрахунку 791 «Результат операційної діяльності».

Суми доходів від операційної діяльності страховика групуються за кредитом субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» у порядку закриття рахунків 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід».

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» призначено для узагальнення інформації про доходи від діяльності із страхування та перестрахування, а також про суми вирахувань (частини страхових платежів, передані в перестрахування та відрахування в централізовані страхові фонди), що зменшують ці доходи.

Доходи від діяльності із страхування та перестрахування (зароблені страхові та перестрахові премії) обліковуються страховиками за допомогою субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», до якого рекомендується відкривати такі рахунки третього порядку:

- 703.01 «Зароблені страхові платежі»;*
- 703.02 «Зароблені перестрахові платежі».*

Облік зароблених страхових (перестрахових) премій рекомендується здійснювати окремо за видами страхування (перестрахування) із застосуванням субрахунків, наведених у Додатку.

При достроковому припиненні дії договорів страхування (перестрахування) утримані відповідно до законодавства із суми страхових платежів, належних до повернення страхувальнику (перестрахувальнику), нормативні витрати на ведення справи та страхові виплати (їхні частки), що були здійснені за договорами страхування (перестрахування), дія яких достроково припиняється, збільшують дохід від діяльності зі страхування (перестрахування) та відображаються на субрахунках:

- 703.03 «Нормативні витрати страховика на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору страхування»;*
- 703.04 «Нормативні витрати перестраховика на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору перестрахування»;*
- 703.05 «Частки здійснених страхових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення страхувальнику при достроковому припиненні дії договору страхування»;*
- 703.06 «Частки здійснених перестрахових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестрахувальнику при достроковому припиненні дії договору перестрахування».*

Таким чином, за кредитом субрахунку 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг» відображається збільшення доходу за рахунок:

- щомісячного списання кредитового сальдо рахунку 76 «Страхові платежі»;
- щомісячного списання результату зміни резерву незароблених премій у разі його зменшення (субрахунок 495.01);
- відшкодування нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, при достроковому припиненні дії договорів страхування (перестраховання) (субрахунки 703.03 та 703.04);
- відшкодування фактично здійснених страхових виплат (їхньої частини) за договорами страхування (перестраховання) у разі дострокового припинення їх дії (субрахунки 361 та 362).

Субрахунки 704 «Вирахування з доходу» та 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації» використовуються страховиком для коригування суми отриманих від діяльності із страхування та перестраховання доходів на величину:

- знижок та пільг, наданих покупцям після дати реалізації страхових (перестрахових) послуг (субрахунки 704.01 та 704.02);
- часток страхових платежів, переданих у перестраховання іншим страховикам (субрахунок 705).

Субрахунок 705 «Перестраховання» рахунку 70 «Доходи від реалізації» щомісячно закривається шляхом списання дебетового сальдо у кореспонденції із субрахунком 703.01 «Зароблені страхові платежі», коригуючи суму отриманого страховиком доходу від страхової діяльності.

Кредитовий оборот рахунку 703, не скоригований на величину страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховання, включається до Звіту про фінансові результати, рядок 010 «Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)».

Закриття субрахунку 704 «Вирахування з доходу» здійснюється шляхом списання його дебетових оборотів на субрахунок 791 «Результат операційної діяльності» рахунку 79 «Фінансові результати», коригуючи результат операційної діяльності страховика.

Інформація про суми вирахувань із доходу, нараховані за дебетом субрахунку 704, та суми страхових платежів, що належать перестраховикам за договорами перестраховання, нараховані за дебетом субрахунку 705, відображається у Звіті про фінансові результати, рядку 030 «Інші вирахування з доходу».

Виробнича собівартість страхових і перестрахових послуг страховика формується сумою витрат, пов'язаних з операційною діяльністю страховика, які включаються до собівартості:

прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці та інших прямих витрат, пов'язаних з страховою і перестраховою діяльністю страховика, що обліковуються

на субрахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» рахунку 90 «Собівартість реалізації» з відкриттям рекомендованих рахунків третього та четвертого порядків, наведених у Додатку;

страхових (перестрахових) виплат, здійснених за договорами страхування (перестраховування), що обліковуються на субрахунку 904 «Страхові виплати» рахунку 90 «Собівартість реалізації» окремо за страховими та перестраховими виплатами з відкриттям рекомендованих рахунків третього та четвертого порядків, наведених у Додатку.

Величина дебетового обороту субрахунку 904 «Страхові виплати» відображається в Звіті про фінансові результати, в якому рекомендується відкрити новий рядок 037 «Виплати за договорами страхування і перестраховування». Величина дебетового обороту субрахунку 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг» та рахунку 91 «Загальновиробничі витрати» відображається в Звіті про фінансові результати, рядку 040 «Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)».

Таким чином, валовий прибуток (збиток) від діяльності із страхування визначається шляхом порівняння кредитових оборотів субрахунків:

703.01 «Зароблені страхові платежі» (зменшені на суму страхових платежів, переданих у перестраховування (субрахунок 705));

703.03 «Нормативні витрати на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору страхування»;

703.05 «Частки здійснених страхових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення страхувальнику при достроковому припиненні дії договору страхування»,

та дебетових оборотів субрахунків:

704.01 «Знижки та пільги, надані страхувальникам»;

903.01 «Собівартість реалізованих договорів страхування»;

904.01 «Страхові виплати за договорами страхування»;

911.01 «Загальновиробничі витрати за договорами страхування».

Перевищення суми кредитових оборотів свідчить про отримання валового прибутку від страхової діяльності, перевищення суми дебетових оборотів – про понесені валові збитки.

Відповідно, визначення валового прибутку (збитку) від діяльності з перестраховування визначається шляхом порівняння кредитових оборотів субрахунків:

703.02 «Зароблені перестрахові платежі»;

703.04 «Нормативні витрати на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору перестраховування»;

703.06 «Частки здійснених перестрахових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховування»,

та дебетових оборотів субрахунків:

704.02 «Знижки та пільги, надані перестраховальникам»;

903.02 «Собівартість реалізованих договорів перестраховування»;

904.02 «Страхові виплати за договорами перестраховання»;
911.02 «Загальновиробничі витрати за договорами перестраховання».

Перевищення суми кредитових оборотів свідчить про отримання валового прибутку від діяльності з перестраховання, перевищення суми дебетових оборотів – про понесені валові збитки.

Підсумок валових прибутків (збитків) страховика від діяльності із страхування та перестраховання відображається у Звіті про фінансові результати, рядку 050 (055) «Валовий прибуток (збиток)».

До операційних витрат виробничої діяльності страховика (витрат, пов'язаних з операційною діяльністю страховика, які включаються до собівартості) відносяться витрати на здійснення безпосередньо страхової і перестрахової діяльності страховика, а саме діяльності, пов'язаної з створенням і підготовкою до збуту страхових і перестрахових продуктів і послуг та їх наступним обслуговуванням (наприклад, виготовлення полісів страхування, оплата праці актуарія та ін.). До інших операційних витрат страховика належить надання послуг для інших страховиків на підставі укладених цивільноправових угод та надання послуг (виконання робіт), що безпосередньо пов'язані зі страхуванням та перестрахованням.

Для узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації страхових та перестрахових послуг, призначено рахунок 71 «Інший операційний дохід».

З урахуванням специфіки страхової діяльності, для обліку інших операційних доходів страховикам рекомендується застосовувати субрахунок 719 «Інші доходи від операційної діяльності» у розрізі рахунків третього та четвертого порядків, наведених у Додатку.

Узагальнений підсумок інших операційних доходів, що обліковуються на субрахунках рахунку 71, включається до Звіту про фінансові результати за рядком 060 «Інші операційні доходи».

Витрати операційної діяльності страховика групуються за дебетом субрахунку 791 «Результат операційної діяльності» рахунку 79 «Фінансові результати». Крім страхових виплат, що обліковуються на субрахунку 904 «Страхові виплати» рахунку 90 «Собівартість реалізації», до витрат операційної діяльності належать такі:

92 «Адміністративні витрати»;
93 «Витрати на збут»;
94 «Інші витрати операційної діяльності».

Рахунок 92 «Адміністративні витрати» призначений для накопичення загальногосподарських витрат підприємства, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства. Аналітичний облік на рахунку 92 ведеться за статтями витрат.

За дебетом рахунку 92 «Адміністративні витрати» відображається сума визнаних адміністративних витрат, за кредитом – їх списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Сума адміністративних витрат відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 070 «Адміністративні витрати».

Рахунок 93 «Витрати на збут» призначено для обліку витрат, пов'язаних із реалізацією страхових та інших дозволених законодавством послуг.

Суму визнаних витрат на збут рекомендується накопичувати за дебетом рахунку 93 «Витрати на збут» у розрізі таких субрахунків:

- 931 «Матеріальні витрати на збут»;
- 932 «Витрати на оплату праці працівників, пов'язаних зі збутом»;
- 933 «Відрахування на соціальні заходи»;
- 934 «Витрати на амортизацію, ремонт та утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту»;
- 935 «Інші операційні витрати на збут».

При цьому інші операційні витрати на збут включають у себе витрати на маркетинг та рекламу, комісійні винагороди страховим агентам – юридичним особам, перестраховальникам, перестраховим брокерам, а також іншим страховикам за надання агентських послуг на підставі укладених цивільно-правових угод.

Рахунки третього та четвертого порядків, що рекомендується відкривати до рахунку 93 «Витрати на збут», наведені в Додатку.

Накопичена протягом звітного періоду за кредитом рахунку 93 сума витрат на збут списується в кореспонденції з дебетом рахунку 79 «Фінансові результати» та відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 080 «Витрати на збут».

Облік витрат операційної діяльності підприємства, крім витрат, які відображаються на рахунках 90 «Собівартість реалізації», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», ведеться на рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Відповідно до специфіки страхової діяльності, до субрахунку 949 «Інші витрати операційної діяльності» рекомендується відкривати такі рахунки третього та четвертого порядку (Додаток):

- 949.01 «Відрахування в централізовані страхові резервні фонди»;*
- 949.02 «Відрахування в страхові резерви, інші, ніж резерв незароблених премій»;*
- 949.03 «Повернення перестраховикам частини сум, отриманих за результатами реалізації прав вимоги від осіб, відповідальних за заподіяні збитки»;*
- 949.04 «Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися у звітному періоді»;*
- 949.05 «Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися в попередніх звітних періодах»;*
- 949.06 «Курсові різниці операційної діяльності»;*
- 949.07 «Інші витрати операційної діяльності».*

За дебетом рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності» відображається сума визнаних витрат, за кредитом – їх списання на рахунок 79 «Фінансові результати».

Загальна сума інших витрат операційної діяльності за звітний період відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 090 «Інші операційні витрати».

Фінансовий результат операційної діяльності визначається шляхом порівняння дебетового та кредитового обороту субрахунку 791 «Результат операційної діяльності».

Кредитовий залишок свідчить про величину прибутків, отриманих від операційної діяльності, дебетовий – про суму понесених збитків.

Таблиця 7

№ п/п	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Списання суми зароблених страхових платежів, зменшених на величину страхових платежів, переданих у перестраховання, на дохід від страхової діяльності	703	791
2.	Списання нормативних витрат на ведення справи, утриманих при достроковому припиненні дії договору страхування, на дохід від страхової діяльності	703	791
3.	Списання страхових виплат, відшкодованих при достроковому припиненні дії договору страхування, на дохід від страхової діяльності	703	791
4.	Списання на фінансовий результат від страхової діяльності суми знижок та пільг, наданих страхувальникам	791	704
5.	Списання суми страхових виплат за договорами страхування на витрати страхової діяльності	791	904
6.	Списання суми зароблених перестрахових платежів на дохід від перестрахової діяльності	703	791
7.	Списання нормативних витрат на ведення справи, утриманих при достроковому припиненні дії договору перестраховання, на дохід від перестрахової діяльності	703	791
8.	Списання перестрахових виплат, відшкодованих при достроковому припиненні дії договору перестраховання, на дохід від перестрахової діяльності	703	791
9.	Списання на фінансовий результат від перестрахової діяльності суми знижок та пільг, наданих перестраховальникам	791	704
10.	Списання суми страхових виплат за договорами страхування на витрати страхової діяльності	791	904
11.	Списання суми доходу від надання послуг іншим страховикам, суми комісійної винагороди за перестраховання, суми страхових виплат, належних до сплати перестраховиками, сум, належних до отримання за правом вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток, сум, належних до отримання від перестраховальника внаслідок реалізації ним права вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток, результату зміни технічних резервів, інших, ніж резерв незароблених премій, (у результаті їх зменшення), сум, повернутих із централізованих страхових резервних фондів, інших доходів від операційної діяльності на результат операційної діяльності	719	791
12.	Списання суми адміністративних витрат на результат операційної діяльності	791	92
13.	Списання суми матеріальних витрат на збут на результат операційної діяльності	791	931
14.	Списання суми витрат на оплату праці працівників, пов'язаних зі збутом, на результат операційної діяльності	791	932
15.	Списання суми відрахувань на соціальні заходи працівників, пов'язаних зі збутом, на результат операційної діяльності	791	933
16.	Списання суми витрат на амортизацію, ремонт та утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту, на результат операційної діяльності	791	934
17.	Списання витрат на маркетинг та рекламу, суми комісійної винагороди страховим агентам – юридичним особам, комісійні винагороди перестраховальникам, комісійної винагороди перестраховим брокерам, комісійної винагороди іншим страховикам за надання агентських послуг на підставі укладених цивільно-правових угод на результат операційної діяльності	791	935

18.	Списання суми відрахувань у централізовані страхові резервні фонди на результат операційної діяльності, відрахувань в страхові резерви, інші, ніж резерв незароблених премій, на результат операційної діяльності, повернених перестраховикам за результатами реалізації пав вимоги від осіб, відповідальних за заподіяні збитки, на результат операційної діяльності, витрат пов'язаних з урегулюванням страхових випадків, які сталися у звітному періоді, на результат операційної діяльності, витрат пов'язаних з урегулюванням страхових випадків, які сталися в попередніх звітних періодах, на результат операційної діяльності, інших витрат операційної діяльності на результат операційної діяльності	791	949
-----	---	-----	-----

4.2. Облік результату діяльності від розміщення технічних резервів

Відповідно до законодавства діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням резервів та їх управлінням є фінансовою. Витрати і доходи, як виникають внаслідок здійснення такої діяльності вважаються фінансовими.

Страховики обліковують на окремих субрахунках витрати і доходи від розміщення резервів за групами об'єктів розміщення резервів, об'єднаних за певними класифікаційними ознаками.

Фінансові доходи і витрати від розміщення резервів (які обліковуються на окремих субрахунках), що не підлягають під визначення фінансових доходів згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід" і фінансових витрат згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" обліковуються як витрати і доходи від іншої звичайної діяльності підприємства.

4.3. Облік результату фінансової діяльності

Прибуток або збиток від фінансових операцій страховика визначається за допомогою субрахунку 792 «Результат фінансових операцій» рахунку 79 «Фінансові результати».

До фінансових доходів, зокрема, належать:

- дохід від інвестицій у дочірні підприємства (рахунок 723);
- дохід від спільної діяльності (рахунок 722);
- дохід від інвестицій в асоційовані підприємства (рахунок 721);
- дивіденди, належні до отримання від інших підприємств, що не є асоційованими або дочірніми (рахунок 731);
- відсотки за облігаціями чи іншими цінними паперами, облік яких ведеться на рахунку 732;
- інші доходи від фінансових операцій (рахунок 733).

Фінансові витрати, зокрема, включають:

- витрати, пов'язані з нарахуванням та сплатою відсотків, процентів тощо за користування кредитами банків (рахунок 951);
- інші фінансові витрати, пов'язані із залученням позикового капіталу (рахунок 952);
- втрати від інвестицій в асоційовані підприємства (рахунок 961);
- втрати від спільної діяльності (рахунок 962);
- втрати від інвестицій в дочірні підприємства (рахунок 963).

Списання сум в порядку закриття рахунків 72 «Дохід від участі в капіталі» та 73 «Інші фінансові доходи» відображається за кредитом субрахунку 792 «Результат фінансових операцій», за дебетом субрахунку 792 відображається списання фінансових витрат з рахунків 95 «Фінансові витрати» та 96 «Втрати від участі в капіталі».

Підсумки рахунків 72 «Дохід від участі в капіталі» та 73 «Інші фінансові доходи» відображаються у Звіті про фінансові результати відповідно за рядками 110 та 120. Величина фінансових витрат (рахунок 95) та втрат від участі в капіталі (рахунок 96) показується відповідно за рядками 140 та 150.

Кредитове сальдо рахунку 792 свідчить про прибуток, отриманий за результатами фінансових операцій, дебетове сальдо – про величину понесених збитків.

4.4. Облік результату від іншої звичайної діяльності

Прибуток (збиток) від іншої звичайної діяльності підприємства визначається на субрахунку 793 «Результат від іншої звичайної діяльності». За кредитом рахунку відображається списання суми в порядку закриття рахунків обліку доходів від інвестиційної та іншої звичайної діяльності підприємства, за дебетом – списання витрат із рахунку 97 «Інші витрати».

Доходи, які виникають у процесі звичайної діяльності, але не належать до операційної чи фінансової діяльності підприємства, обліковуються на рахунку 74 «Інші доходи» та включають в себе:

- дохід від реалізації фінансових інвестицій (субрахунок 741);
- дохід від реалізації необоротних активів (субрахунок 742);
- дохід від неопераційної курсової різниці (субрахунок 744);
- дохід від безоплатно одержаних активів (субрахунок 745);
- інші доходи від звичайної діяльності (субрахунок 746).

Відповідно до зазначених доходів витрати іншої звичайної діяльності складаються з:

- собівартості реалізованих фінансових інвестицій (субрахунок 971);
- втрати від зменшення корисності активів (субрахунок 972);
- втрат від неопераційних курсових різниць (субрахунок 974);
- уцінки необоротних активів і фінансових інвестицій (субрахунок 975);
- списання необоротних активів (субрахунок 976);
- інших витрати звичайної діяльності (субрахунок 977).

Сума доходів від іншої звичайної діяльності відображається у Звіті про фінансові результати в рядку 130 «Інші доходи», сума витрат – в рядку 160 «Інші витрати».

Кредитове сальдо рахунку 793 вказує на прибуток, отриманий від іншої звичайної діяльності, дебетове сальдо характеризує суму понесених збитків.

4.5. Облік результату надзвичайних подій

Визначення прибутку або збитку, отриманого від надзвичайних подій, здійснюється страховиками шляхом порівняння суми доходів, одержаних від надзвичайних подій (кредитове сальдо рахунку 75 «Надзвичайні доходи»), та суми витрат від надзвичайних

подій (дебетове сальдо рахунку 99 «Надзвичайні витрати»), які відображаються відповідно за кредитом і дебетом субрахунку 794 «Результат надзвичайних подій» рахунку 79 «Фінансові результати».

У Звіті про фінансові результати сума надзвичайних доходів зазначається за рядком 200, сума надзвичайних витрат – за рядком 205. При цьому втрати від надзвичайних подій відображаються за вирахуванням суми, на яку зменшується податок на прибуток від звичайної діяльності внаслідок цих втрат.

Кредитове сальдо рахунку 794 свідчить про величину отриманого надзвичайного прибутку, який підлягає оподаткуванню податком із надзвичайного прибутку, дебетове сальдо відображає суму збитків, понесених від надзвичайних подій.

4.6. Облік фінансових результатів

Визначення прибутку або збитку, отриманого від здійснення діяльності, здійснюється страховиками шляхом порівняння суми доходів та суми витрат, одержаних від операційної, фінансової, іншої звичайної діяльності та надзвичайних подій, які відображаються за відповідними кредитом і дебетом субрахунку рахунку 79 «Фінансові результати».

Кредитове сальдо рахунку 79 свідчить про величину отриманого прибутку, дебетове сальдо відображає суму понесених збитків.

Списання сум в порядку закриття рахунку 79 «Фінансові результати» відображається так. За дебетом субрахунку 79 «Фінансові результати» і кредитом субрахунку 441 «Прибуток нерозподілений» відображається списання доходів, а за кредитом субрахунку 79 «Фінансові результати» і дебетом субрахунку 442 «Непокриті збитки» відображається списання витрат.

5. Інші положення

Перелік типової кореспонденції рахунків, що наведений у цих Методичних рекомендаціях, не є вичерпним. У процесі діяльності страховика можуть виникати інші господарські операції, які не передбачені цими Методичними рекомендаціями. В такому разі слід застосовувати ведення рахунків бухгалтерського обліку відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 N 291.

**Член Комісії – в.о. директора департаменту
стандартів регулювання та нагляду за
фінансовими установами**

Третьякова Г. М.

Додаток
до Методичних рекомендацій з
бухгалтерського обліку основних операцій
страховиків, що здійснюють страхування,
інше ніж страхування життя

**План рахунків бухгалтерського обліку
основних господарських операцій страховиків**

Синтетичні рахунки (рахунки першого порядку)		Субрахунки (рахунки другого порядку)		Субрахунки (рахунки третього та четвертого порядків)	
Код	Назва	Код	Назва	Код	Назва
1	2	3	4	5	6
18	Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи	181	Інші необоротні активи	01	Довгострокові вклади в національній валюті
				02	Довгострокові вклади в іноземній валюті
				03	Довгострокові вклади в банківських металах
35	Поточні фінансові інвестиції	351	Еквіваленти грошових коштів	01	Еквіваленти грошових коштів у національній валюті
				02	Еквіваленти грошових коштів в іноземній валюті
				03	Еквіваленти грошових коштів у банківських металах
		352	Інші поточні фінансові інвестиції	01	Інші поточні фінансові інвестиції у національній валюті
				02	Інші поточні фінансові інвестиції в іноземній валюті
36	Розрахунки з покупцями та замовниками	361	Розрахунки з вітчизняними покупцями	01	Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами
				01.1	<i>Розрахунки за страховими платежами безпосередньо з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами</i>
				01.2	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
				01.3	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
				01.4	<i>Розрахунки за страховими платежами з вітчизняними страхувальниками – юридичними особами через страхових брокерів</i>

37	Розрахунки з різними дебіторами	377	Розрахунки з іншими дебіторами	01	Розрахунки з перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах
				01.1	<i>Розрахунки безпосередньо з вітчизняними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах</i>
				01.2	<i>Розрахунки з вітчизняними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах через перестрахових брокерів</i>
				01.3	<i>Розрахунки безпосередньо з іноземними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах</i>
				01.4	<i>Розрахунки з іноземними перестраховиками щодо їх частки у страхових виплатах через перестрахових брокерів</i>
				02	Розрахунки з перестраховиками за комісійною винагородою
				02.1	<i>Розрахунки безпосередньо з вітчизняними перестраховиками за комісійною винагородою</i>
				02.2	<i>Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за комісійною винагородою через перестрахових брокерів</i>
				02.3	<i>Розрахунки безпосередньо з іноземними перестраховиками за комісійною винагородою</i>
				02.4	<i>Розрахунки з іноземними перестраховиками за комісійною винагородою через перестрахових брокерів</i>
03	Розрахунки з іншими страховиками за співстрахуванням				
04	Банківські вклади, що мають ознаки знецінення				
04.1	<i>Банківські вклади в національній валюті, що мають ознаки знецінення</i>				
04.2	<i>Банківські вклади в іноземній валюті, що мають ознаки знецінення</i>				
04.3	<i>Банківські вклади в банківських металах, що мають ознаки знецінення</i>				
05	Розрахунки з іншими дебіторами				
38	Резерв сумнівних боргів	381	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади, що мають ознаки знецінення	01	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в національній валюті, що мають ознаки знецінення
				02	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в іноземній валюті, що мають ознаки знецінення
				03	Резерв сумнівних боргів на банківські вклади в банківських металах, що мають ознаки знецінення
49	Страхові резерви	491	Технічні резерви	01	Резерв незароблених премій за добровільним страхуванням
				02	Резерв заявлених, але не виплачених збитків за добровільним страхуванням
				03	Резерв збитків, які виникли, але не заявлені, за добровільним страхуванням
				04	Резерв катастроф за добровільним страхуванням
				05	Резерв коливань збитковості за добровільним страхуванням
				06	Резерв незароблених премій за обов'язковим страхуванням
				07	Резерв заявлених, але не виплачених збитків за обов'язковим страхуванням
				08	Резерв збитків, які виникли, але не заявлені, за обов'язковим страхуванням
				09	Резерв катастроф за обов'язковим страхуванням

				10	Резерв коливань збитковості за обов'язковим страхування
		493	Частка перестраховиків у технічних резервах	01	Частка перестраховиків у резерві незароблених премій за добровільним страхуванням
				02	Частка перестраховиків у резерві заявлених, але не виплачених збитків за добровільним страхуванням
				03	Частка перестраховиків у резерві катастроф за добровільним страхуванням
				04	Частка перестраховиків у резерві незароблених премій за обов'язковим страхуванням
				05	Частка перестраховиків у резерві заявлених, але не виплачених збитків за обов'язковим страхуванням
				06	Частка перестраховиків у резерві катастроф за обов'язковим страхуванням
		495	Результат зміни технічних резервів	01	Результат зміни резерву незароблених премій за добровільним страхуванням
				02	Результат зміни резерву заявлених, але не виплачених збитків за добровільним страхуванням
				03	Результат зміни резерву збитків, які виникли, але не заявлені, за добровільним страхуванням
				04	Результат зміни резерву катастроф за добровільним страхуванням
				05	Результат зміни резерву коливань збитковості за добровільним страхуванням
				11	Результат зміни резерву незароблених премій за обов'язковим страхуванням
				12	Результат зміни резерву заявлених, але не виплачених збитків, за обов'язковим страхуванням
				13	Результат зміни резерву збитків, які виникли, але не заявлені, за обов'язковим страхуванням
				14	Результат зміни резерву катастроф за обов'язковим страхуванням
				15	Результат зміни резерву коливань збитковості за обов'язковим страхуванням
63	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	631	Розрахунки з вітчизняними постачальниками	01	Розрахунки з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами
				01.1	<i>Розрахунки безпосередньо з вітчизняними перестраховиками за страховими платежами</i>
				01.2	<i>Розрахунки з вітчизняними перестраховиками через перестрахових брокерів за страховими платежами</i>
		632	Розрахунки з іноземними постачальниками	01	Розрахунки з іноземними перестраховиками за страховими платежами
				01.1	<i>Розрахунки безпосередньо з іноземними перестраховиками за страховими платежами</i>
				01.2	<i>Розрахунки з іноземними перестраховиками через перестрахових брокерів за страховими платежами</i>
68	Розрахунки за іншими операціями	681	Розрахунки за авансами одержаними	01	Розрахунки за нез'ясованими страховими платежами
				01.1	<i>Розрахунки за нез'ясованими платежами в</i>

			01.2	<i>національній валюті Розрахунки за нез'ясованими платежами в іноземній валюті</i>
			02	<i>Розрахунки за авансовими страховими платежами</i>
			02.1	<i>Розрахунки за авансовими платежами в національній валюті</i>
			02.2	<i>Розрахунки за авансовими платежами в іноземній валюті</i>
	683	Внутрішнього подарські розрахунки	01	<i>Розрахунки з філіями за страховими платежами</i>
			02	<i>Розрахунки з філіями за страховими виплатами</i>
	685	Розрахунки з іншими кредиторами	01	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами</i>
			01.1	<i>Розрахунки за страховими виплатами безпосередньо з вітчизняними юридичними особами</i>
			01.2	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – юридичних осіб</i>
			01.3	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності</i>
			01.4	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
			01.5	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
			01.6	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними юридичними особами через страхових брокерів</i>
			02	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами</i>
			02.1	<i>Розрахунки за страховими виплатами безпосередньо з вітчизняними фізичними особами</i>
			02.2	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – юридичних осіб</i>
			02.3	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності</i>
			02.4	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
			02.5	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
			02.6	<i>Розрахунки за страховими виплатами з вітчизняними фізичними особами через страхових брокерів</i>
			03	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними юридичними особами</i>
			03.1	<i>Розрахунки за страховими виплатами безпосередньо з іноземними юридичними особами</i>
			03.2	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними юридичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – юридичних осіб</i>
				<i>Розрахунки за страховими виплатами з</i>

				03.3	<i>іноземними юридичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності</i>
				03.4	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними юридичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
				03.5	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними юридичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
				03.6	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними юридичними особами через страхових брокерів</i>
				04	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами</i>
				04.1	<i>Розрахунки за страховими виплатами безпосередньо з іноземними фізичними особами</i>
				04.2	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – юридичних осіб</i>
				04.3	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами шляхом оплати товарів (робіт, послуг) третіх осіб – фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності</i>
				04.4	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами через страхових агентів – юридичних осіб</i>
				04.5	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами через страхових агентів – фізичних осіб</i>
				04.6	<i>Розрахунки за страховими виплатами з іноземними фізичними особами через страхових брокерів</i>
				05	<i>Розрахунки за перестраховими виплатами з вітчизняними перестраховальниками</i>
				05.1	<i>Розрахунки за перестраховими виплатами безпосередньо з вітчизняними перестраховальниками</i>
				05.2	<i>Розрахунки за перестраховими виплатами з вітчизняними перестраховальниками через перестрахових брокерів</i>
				06	<i>Розрахунки за перестраховими виплатами з іноземними перестраховальниками</i>
				06.1	<i>Розрахунки за перестраховими виплатами безпосередньо з іноземними перестраховальниками</i>
				06.2	<i>Розрахунки за перестраховими виплатами з іноземними перестраховальниками через перестрахових брокерів</i>
				07	<i>Розрахунки з перестраховиками за поверненням частини здійснених перестрахових виплат, відшкодованих особами, відповідальними за заподіяні збитки</i>
				07.1	<i>Розрахунки з вітчизняними перестраховиками</i>
				07.2	<i>Розрахунки з іноземними перестраховиками</i>

				08	Розрахунки за комісійною винагородою зі страховими агентами
				08.1	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – юридичними особами</i>
				08.2	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними страховими агентами – фізичними особами</i>
				08.3	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – юридичними особами</i>
				08.4	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними страховими агентами – фізичними особами</i>
				09	Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховими брокерами
				09.1	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними перестраховими брокерами</i>
				09.2	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними перестраховими брокерами</i>
				10	Розрахунки за комісійною винагородою з перестраховальниками
				10.1	<i>Розрахунки за комісійною винагородою безпосередньо з вітчизняними перестраховальниками</i>
				10.2	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з вітчизняними перестраховальниками через перестрахових брокерів</i>
				10.3	<i>Розрахунки за комісійною винагородою безпосередньо з іноземними перестраховальниками</i>
				10.4	<i>Розрахунки за комісійною винагородою з іноземними перестраховальниками через перестрахових брокерів</i>
				11	Розрахунки з іншими страховиками за співстрахуванням
				12	Розрахунки з іншими кредиторами
70	Доходи від реалізації	703	Дохід від реалізації робіт і послуг	01	Зароблені страхові платежі
				02	Зароблені перестрахові платежі
				03	Нормативні витрати на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору страхування
				04	Нормативні витрати на ведення справи, утримані при достроковому припиненні дії договору перестраховування
				05	Частки здійснених страхових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення страховальнику при достроковому припиненні дії договору страхування
				06	Частки здійснених перестрахових виплат, що утримуються із суми страхових платежів, належних до повернення перестраховальнику при достроковому припиненні дії договору перестраховування
		704	Вирахування з доходу	01	Знижки та пільги, надані страховальникам
				02	Знижки та пільги, надані перестраховальникам

		705	Перестраховування	01	Перестраховування за видами добровільного страхування
				02	Перестраховування за видами обов'язкового страхування
71	Інший операційний дохід	719	Інші доходи від операційної діяльності	01	Дохід від надання послуг іншим страховикам
				01.1	Комісійна винагорода за надання агентських послуг
				01.1.1	Комісійна винагорода, отримана від страховиків, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя
				01.1.2	Комісійна винагорода, отримана від страховиків, що здійснюють страхування життя
				01.2	Інший дохід від надання послуг іншим страховикам
				01.2.1	Інший дохід, отриманий від страховиків, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя
				01.2.2	Інший дохід, отриманий від страховиків, що здійснюють страхування життя
				02	Комісійна винагорода за перестраховування
				03	Частки страхових виплат, належні до сплати перестраховиками
				04	Суми, належні до отримання за правом вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток
				05	Частки від сум, належних до сплати перестраховувальником внаслідок реалізації права вимоги від особи, відповідальної за заподіяний збиток
				06	Результат зміни технічних резервів, інших, ніж резерв незароблених премій
				07	Повернуті суми із централізованих страхових резервних фондів
				08	Інші доходи від операційної діяльності
73	Інші фінансові доходи	733	Інші доходи від фінансових операцій	01	Доходи від розміщення банківських вкладів в національній валюті
				02	Доходи від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті
76	Страхові платежі	761	Страхові платежі за договорами страхування	01	Договори страхування
		762	Страхові платежі за договорами перестраховування	01	Договори перестраховування
79	Фінансові результати	791	Результат операційної діяльності		
		792	Результат фінансових операцій		
		793	Результат іншої звичайної діяльності		
		794	Результат надзвичайних подій		
90	Собівартість реалізації	903	Собівартість реалізованих	01	Собівартість реалізованих договорів страхування
				01.1	Прямі матеріальні витрати

			робіт і послуг	01.2 01.2	Прямі витрати на оплату праці Інші прямі витрати
				02 02.1 02.2 02.3	Собівартість реалізованих договорів перестраховання Прямі матеріальні витрати Прямі витрати на оплату праці Інші прямі витрати
		904	Страхові виплати	01 02	Страхові виплати за договорами страхування Страхові виплати за договорами перестраховання
91	Загальновиробничі витрати	911	Страхові загальновиробничі витрати	01 02	Загальновиробничі витрати за договорами страхування Загальновиробничі витрати за договорами перестраховання
93	Витрати на збут	931	Матеріальні витрати на збут		
		932	Витрати на оплату праці працівників, пов'язаних зі збутом	01 01.1 01.2 01.3 01.4 01.5	Витрати на оплату праці штатних працівників, пов'язаних зі збутом Виплати за окладами і тарифами Премії та заохочення Компенсаційні виплати Оплата відпусток Оплата іншого невідпрацьованого часу
				02	Витрати на оплату праці вітчизняних страхових агентів – фізичних осіб за угодами цивільно – правового характеру
				03	Витрати на оплату праці іноземних страхових агентів – фізичних осіб за угодами цивільно – правового характеру
				04	Витрати на оплату праці вітчизняних страхових агентів – юридичних осіб
				05	Витрати на оплату праці іноземних страхових агентів – юридичних осіб
		933	Відрахування на соціальні заходи	01 01.1 01.2 01.3	Відрахування на соціальні заходи штатним працівникам, пов'язаним зі збутом Відрахування на пенсійне забезпечення Відрахування на соціальне страхування Відрахування на страхування на випадок безробіття
				02 02.1 02.2 02.3	Відрахування на соціальні заходи штатним страховим агентам Відрахування на пенсійне забезпечення Відрахування на соціальне страхування Відрахування на страхування на випадок безробіття
		934	Витрати на амортизацію, ремонт та утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту	01 02 03	Витрати на амортизацію необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту Витрати на ремонт необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту Витрати на утримання необоротних активів, що використовуються для забезпечення збуту
		935	Інші операційні витрати на збут	01 02 02.1 02.2	Витрати на маркетинг та рекламу Комісійна винагорода страховим агентам – юридичним особам Комісійна винагорода вітчизняним страховим агентам – юридичним особам Комісійна винагорода іноземним страховим агентам – юридичним особам

				03 <i>03.1</i> <i>03.2</i>	Комісійна винагорода перестраховальникам <i>Комісійна винагорода вітчизняним перестраховальникам</i> <i>Комісійна винагорода іноземним перестраховальникам</i>
				04 <i>04.1</i> <i>04.2</i>	Комісійна винагорода перестраховим брокерам <i>Комісійна винагорода вітчизняним перестраховим брокерам</i> <i>Комісійна винагорода іноземним перестраховим брокерам</i>
				05 <i>05.1</i> <i>05.2</i> <i>05.3</i> <i>05.4</i>	Комісійна винагорода іншим страховикам за надання агентських послуг на підставі укладених цивільно-правових угод <i>Агентські винагороди вітчизняним страховикам, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя</i> <i>Агентські винагороди іноземним страховикам, що здійснюють види страхування, інші, ніж страхування життя</i> <i>Агентські винагороди вітчизняним страховикам, що здійснюють страхування життя</i> <i>Агентські винагороди іноземним страховикам, що здійснюють страхування життя</i>
94	Інші витрати операційної діяльності	949	Інші витрати операційної діяльності	01 02 03 04 <i>04.1</i> <i>04.2</i> 05 <i>05.1</i> <i>05.2</i> 06 07	Відрахування у централізовані страхові резервні фонди Відрахування в страхові резерви, інші, ніж резерв незароблених премій Повернення перестраховикам частини сум, отриманих за результатами реалізації прав вимоги від осіб, відповідальних за заподіяні збитки Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися у звітному періоді <i>Оплата судових затрат</i> <i>Інші витрати</i> Витрати, пов'язані з урегулюванням страхових випадків, які сталися в попередніх звітних періодах <i>Оплата судових затрат</i> <i>Інші витрати</i> Курсові різниці операційної діяльності Інші витрати операційної діяльності
95	Фінансові витрати	951	Відсотки за кредит	01	Відсотки за кредит
		952	Інші фінансові витрати	01 02	Збитки від розміщення банківських вкладів в національній валюті Збитки від розміщення банківських вкладів в іноземній валюті
97	Інші витрати	972	Втрати від зменшення корисності активів	01 02 03	Втрати від знецінення банківських вкладів в національній валюті Втрати від знецінення банківських вкладів в іноземній валюті Втрати від знецінення банківських вкладів в банківських металах

**Член Комісії – в.о. директора
департаменту стандартів регулювання та
нагляду за фінансовими установами**

Третякова Г. М.